

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра терапевтичної стоматології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан стоматологічного
факультету
/проф. Костенко Є.Я./
«20» Березня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ
III курс

Рівень вищої освіти	Магістр
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	221 «Стоматологія»
Предметна спеціальність (Спеціалізація) (за наявності)	«Терапевтична стоматологія»
Освітня програма	«Стоматологія»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» предметної спеціальності (спеціалізації) «Терапевтична стоматологія» освітньої програми «Стоматологія».

Розробники:

Гончарук-Хомин М.Ю., доктор філософії, в.о. завідувача кафедри
Кулигіна В.М., доктор медичних наук, професор
Пішковці А.-М. М., асистент кафедри
Нестеренко М.Л., асистент кафедри

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
терапевтичної стоматології

протокол № 3 від «16» Березня 2023 р.

в.о. завідувача кафедри _____ PhD, Гончарук-Хомин М.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету
протокол № 7 від «20» Березня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії _____ проф. Клітинська О.В.

© Гончарук - Хомин М.Ю., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	
Кількість кредитів ЄКТС – 6,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 195	3	
Кількість модулів – 4	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: V семестр: аудиторних – 3,2 самостійної роботи студента – 3 VI семестр: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 3	5-й	6-й
	Лекції:	
	10	20
	Практичні (семінарські):	
	48	50
	Лабораторні:	
Вид підсумкового контролю: залік	0	0
	Самостійна робота:	
Форма підсумкового контролю: усна, письмова	32	35

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» є підготовка студентів до роботи в умовах стоматологічної клініки, розвиток у студентів здатності діагностувати і лікувати захворювання твердих тканин зубів різної етіології (каріозного та некаріозного генезу), а також патологій пульпиту та періодонтиту на основі вивчення анатомо-фізіологічних особливостей будови зубів та періодонту, а також їх змін в результаті впливу різних факторів; вивчення загальноприйнятих та сучасних класифікацій патологій твердих тканин зубів, пульпиту та періодонтиту, їх етіології, патогенезу та клінічних проявів; підходів до діагностики патологій твердих тканин зубів, пульпиту та періодонтиту з використанням клінічних і додаткових методів обстеження хворих з одонтопатологіями; принципів лікування та профілактики вищезгаданих захворювань та їх ускладнень.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1. Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

2. Загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК 3);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 6);
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 8);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 9);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 10);
- здатність працювати в команді (ЗК 11);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК 13);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 14);

2. Фахові компетентності спеціальності (ФК)

- спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК 1);
- спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (ФК 2);
- спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (ФК 3);
- спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 4);
- спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 5);
- спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями (ФК 7);
- спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції (ФК 8);
- спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК 9);

- спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології (ФК 12);
- спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне) (ФК 13);
- спроможність ведення нормативної медичної документації (ФК 14);
- опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (ФК 15);
- спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО (ФК 16);

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 4. Латинська мова та медична термінологія
- ОК 7. Загальна та оральна біологія
- ОК 9. Медична хімія
- ОК 10. Біологічна та біоорганічна хімія
- ОК 11. Медична біохімія
- ОК 12. Анатомія людини
- ОК 13. Гістологія, цитологія та ембріологія
- ОК 14. Фізіологія
- ОК 15. Мікробіологія, вірусологія та імунологія
- ОК 19. Патоморфологія
- ОК 20. Патофізіологія
- ОК 22. Пропедевтика терапевтичної стоматології
- ОК 29. Основи радіології і методи інструментальної діагностики

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Терапевтична стоматологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.	ПРН 1
Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.	ПРН 2
Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань.	ПРН 3

Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 4
Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 8
Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартами схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 11
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН 19
Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
1. Володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.	ПРН 19
2. Вміння застосовувати основний стоматологічний інструментарій, матеріали та стоматологічне обладнання в терапевтичній стоматології.	ПРН 1 ПРН 2 ПРН 3
3. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати : - структуру стоматологічної поліклініки, її терапевтичного відділення; оснащення робочого місця лікаря-стоматолога; - основні методи обстеження стоматологічних хворих; - анатомо-фізіологічні особливості будови та функції твердих тканин зубів та періодонту; - класифікації хвороб твердих тканин зубів, патологій пульпіту та періодонтиту; - клінічні ознаки стоматологічних захворювань; - принципи проведення диференційної діагностики стоматологічних захворювань; - принципи та етапи лікування стоматологічних хворих.	ПРН 1 ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4
4. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти реалізовувати комплекс практичних навичок з: - проведення обстеження стоматологічного хворого; - обґрунтування і формулювання попереднього діагнозу; - проведення диференційної діагностики різних форм карієсу, пульпіту та періодонтиту; - аналіз результатів обстеження стоматологічного хворого; - постановка клінічного діагнозу; - заповнення амбулаторної карти стоматологічного хворого; - визначення гігієнічних індексів; - видалення зубного нальоту та зубного каменю різними способами; - проведення оцінки ефективності гігієни порожнини рота;	ПРН 1 ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4 ПРН 8 ПРН 11 ПРН 19 ПРН 22

<ul style="list-style-type: none"> - діагностика некаріозних уражень; - визначення розповсюдженості, інтенсивності та приросту інтенсивності карієсу; - внутрішньосиндромної диференційної діагностика різних форм карієсу; - диференційної діагностика різних форм пульпіту; - диференційної діагностика різних форм періодонтиту; - визначення характеру та принципів лікування пацієнтів у клініці терапевтичної стоматології; - ідентифікації основних помилок та ускладнень лікування і діагностики патологій карієсу, пульпіту та періодонтиту, способи їх усунення; - проведення заходів профілактики найбільш поширених захворювань у клініці терапевтичної стоматології; - визначення невідкладних станів в клініці терапевтичної стоматології; - визначення тактики надання екстреної медичної допомоги. 	
--	--

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- опитування на клінічних/практичних заняттях (індивідуальна теоретична співбесіда);
- виконання індивідуальних та групових теоретично-практичних завдань під час клінічних занять та самостійної роботи студента;
- вирішення типових клінічних задач (відповідно до етапів заняття);
- виконання тестових завдань/тестовий контроль (відповідно до етапів заняття);
- контроль та корекція рівня професійних вмінь та навичок;
- аналіз та оцінка результатів клінічної роботи;
- модуль;
- залік;

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- **вербальні**, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (лекція, пояснення, розповідь, дискусія, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (різні види стоматологічних маніпуляцій на фантомах, виконання мануальних робіт (ліпка з пластиліну, різьблення з пластичних мас тощо);
- **перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок**;
- **інноваційні методи навчання**: ділова гра, кейс-метод.
- **заохочення** за наукові публікації або призові місця за участь у олімпіаді з дисциплін серед ВНЗ України, студентських конференціях тощо.

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Самостійна робота студента включає: вивчення теоретичних аспектів, що стосуються навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія» насамперед на основі прослуханого лекційного матеріалу; поглиблене вивчення окремих питань передбачених тем (дослідження

наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації); підготовку до семінарських занять; узагальнення вивченого матеріалу перед заліком тощо.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів: рівень знань; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Аудиторна та самостійна робота студента забезпечується всіма необхідними навчально-методичними засобами, задля належного вивчення навчальної дисципліни чи окремої її теми, а саме: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацію навчання, зокрема, в системі Moodle/E-learn та за допомогою платформ Google (Google Meet, Classroom тощо).

Система оцінювання результатів навчання студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та клінічні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, яке включає:

- поточний контроль, що здійснюється протягом навчання студента під час проведення лекційних та клінічних занять і оцінюється сумою набраних балів;
- модульний контроль, що проводиться після вивчення матеріалу відповідної частини дисципліни – змістового модуля з врахуванням результатів поточного контролю;
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Форма підсумкового семестрового контролю: V семестр – залік, VI – залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом (для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і які не входять до структури практичного заняття).

Теоретичні знання:

1. Індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу або теоретична співбесіда.
2. Письмовий теоретичний контроль.
3. Комп'ютерне/письмове тестування.

Практичні навички та вміння:

1. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Форма модульного контролю:

Модульний контроль (МК) проводиться на заключному практичному занятті модулю (за розкладом). МК складається студентом за умови відсутності академічної заборгованості (практичні заняття) з дисципліни «Терапевтична стоматологія» та за умови набору мінімальної кількості балів за поточну успішність (не менше 35, що відповідає за національною шкалою оцінці «3»).

Теоретичні знання:

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Письмове вирішення тестових завдань.
3. Письмовий теоретичний контроль.

Практичні навички та вміння:

1. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Підсумковий семестровий контроль проводиться за розкладом. Складається студентом за умови відсутності академічної заборгованості (лекції та практичні заняття) з дисципліни «Терапевтична стоматологія».

Теоретичні знання та практичні навички:

1. Письмове вирішення тестових завдань.
2. Індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу.
3. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модуля (залікового кредиту) – **100**, в тому числі за поточну навчальну діяльність – **60** балів, за результатами модульного підсумкового контролю – **40** балів. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою, які потім конвертуються в бали залежно від кількості тем у модулі таким чином:

Традиційна оцінка	Конвертація в бали			
	Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Модуль № 4
“5”	5,55	3,84	3,33	6,25
“4”	4,44	3,04	2,63	4,94
“3”	3,22	2,23	1,93	3,62
“2”	0	0	0	0
Кількість тем в модулі	9	13	15	8

Вага кожної теми в межах одного модуля має бути однаковою.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи

Кількість балів за індивідуальну самостійну роботу студента (ICPC) вираховується як різниця між максимальною кількістю балів за поточну навчальну діяльність (60 балів) і максимальною кількістю балів за поточну успішність студента при засвоєнні тем модуля. Бали за ICPC нараховуються при успішному її захисті. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів включають наступні: встановлений рівень знань студента; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										T10 Підсумковий модульний контроль 1	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	ICPC	40	100
5,55	5,55	5,55	5,55	5,55	5,55	5,55	5,55	5,55	10		

T1, T2 ... – теми, ICPC – індивідуальна самостійна робота студента

T34	T35	T36	T37	T38	T39			ICPC	
3,33	3,33	3,33	3,33	3,33	3,33			10	

T1, T2 ... – теми, ICPC – індивідуальна самостійна робота студента

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну успішність модуля III вираховується шляхом множення кількості балів (**3,33**), що відповідають оцінці “5” на кількість тем (**15**) і становить **50** балів.

За **ICPC** (індивідуальну самостійну роботу студента, що включає підготовку огляду наукової літератури, написання схем, навчальних таблиць, розв’язування ситуаційних задач) при успішному її захисті студенту нараховується ще додатково 10 балів.

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент при вивченні модуля III становить **60 (50+10)** балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модулю III є критерієм допуску до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів (1,93), що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі (**15**) та додавання балів (**6**), що відповідають оцінці “3” за ICPC, і становить **35** балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 4)

Поточне оцінювання та самостійна робота										T49 Підсумковий модульний контроль 4	Сума
T41	T42	T43	T44	T45	T46	T47	T48		ICPC	40	100
6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25		10		

T1, T2 ... – теми, ICPC – індивідуальна самостійна робота студента

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля IV, вираховується шляхом множення кількості балів (**6,25**), що відповідають оцінці “5” на кількість тем (**8**) і становить **50** балів.

За **ICPC** (індивідуальну самостійну роботу студента, що включає підготовку огляду наукової літератури, написання схем, навчальних таблиць, розв’язування ситуаційних задач) при успішному її захисті студенту нараховується ще додатково 10 балів.

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент при вивченні модуля IV становить **60(50+10)** балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля IV є критерієм допуску до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів (**3,62**), що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі (**8**) та додавання балів (**6**), що відповідають оцінці “3” за ICPC, і становить **36** балів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	9	50	13	50	15	50	8	50
Індивідуальна самостійна робота студента (ICPC)	1	10	1	10	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	40	1	40	1	40	1	40
Разом		100		100		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Форми модульного контролю	Конвертація у бали традиційних оцінок			
	«5»	«4»	«3»	«2»
Усне опитування/письмовий теоретичний контроль	30 - 27	26 - 22	21 - 18	0
Комп'ютерне/письмове тестування при тематичному оцінюванні	10 - 9	8 - 7	7 - 6	0
	40 - 36	35 - 29	28 - 24	0

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу становить **40** балів, що відповідає оцінці «5».

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу становить **24** бали, що в свою чергу відповідає оцінці «3».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка за підсумковий семестровий контроль визначається як середнє арифметичне отриманих балів за модулі.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною)

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Відсоток студентів визначається на виборці студентів даного курсу в межах відповідної спеціальності.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Конвертація рейтингового балу у шкалу успішності ECTS

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для диф. заліку, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Примітка: за звичайний (недиференційований) залік національна оцінка “зараховано” відповідає оцінці від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою, а оцінка “не зараховано” - від 35 до 59 балів.

Оцінка з дисципліни **FX (“2”)** виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка **F (“1”)** виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий модульний контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю, але не більше 2-х разів, під час зимових канікул та протягом 2-х додаткових тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного модуля або не набрали за поточну навчальну діяльність з модуля мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

Оцінка «ВІДМІННО»

виставляється студенту, який володіє глибокими та систематичними знаннями по пропедевтиці терапевтичної стоматології у відповідності з навчальною програмою, засвоїв основну, додаткову літературу та лекційний курс. Студент, що претендує на відмінну оцінку мусить розуміти клінічне та практичне значення пропедевтики терапевтичної стоматології, її зв'язок з іншими медичними дисциплінами. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, знає хід та послідовність самостійної роботи для виконання практичного завдання, виявляє елементи творчого мислення. Студент обов'язково повинен знати принципи фантомного курсу, передбачених програмою згідно переліку «практичних навичок».

Оцінку «ДОБРЕ»

заслуговує студент, що повністю володіє програмним матеріалом, засвоїв основну навчальну літературу, лекційний курс та практичні заняття, може самостійно виконати мінімум практичних навичок.

Оцінку «ЗАДОВІЛЬНО»

заслуговує студент, який знає лише основи програмного матеріалу в об'ємі, достатньому для подальшого навчання на стоматологічному факультеті та для виконання роботи по професії лікаря-стоматолога. Студент зазнає труднощів при виконанні практичної роботи і не в повному обсязі оволодіває необхідними практичними навичками. Під час модульного контролю допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача.

Оцінка «НЕЗАДОВІЛЬНО»

виставляється студенту, що має суттєві прогалини у знаннях програмного матеріалу, не володіє потрібними практичними навичками. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не придатні продовжити навчання на стоматологічному факультеті та виконувати свої професійні обов'язки без додаткового засвоєння пропедевтики терапевтичної стоматології.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1: «Методи обстеження стоматологічного хворого»

Тема 1. Організація стоматологічної допомоги в Україні. Структура стоматологічної поліклініки та її терапевтичного відділення. Задачі терапевтичної стоматології, взаємозв'язок із загальними клінічними та стоматологічними дисциплінами.

Тема 2. Оснащення робочого місця лікаря-стоматолога: універсальні стоматологічні установки та крісла. Техніка безпеки. Етика та деонтологія в стоматології. Ятрогенні захворювання.

Тема 3. Схема обстеження стоматологічного хворого. Суб'єктивне обстеження: скарги, анамнез захворювання та життя. Характеристика больового синдрому при різних ураженнях зубів.

Тема 4. Клінічні методи обстеження, їх значення для діагностики захворювань порожнини рота: огляд (зовнішній, обличчя пацієнта, присінка, власне порожнини рота, зубних рядів). Обстеження місця захворювання.

Тема 5. Допоміжні методи обстеження хворого: термодіагностика, ЕОД, застосування детекторів карієсу: методика проведення, інтерпретація результатів.

Тема 6. Рентгенологічна, люмінесцентна та транслюмінаційна діагностика. Показання, особливості проведення. Діагностичні тести: з анестезією та на препарування. Методика визначення тригерних зон та обстеження місць виходу периферичних гілок трійчастого нерва. Лабораторні методи обстеження. Інтерпретація результатів.

Тема 7. Медична документація терапевтичного прийому (наказ МОЗ № 110). Медична карта стоматологічного хворого (ф.043/О) – медичний, науковий і юридичний документ.

Тема 8. Гігієна порожнини рота, та її значення в комплексній профілактиці захворювань органів порожнини рота і організму в цілому. Визначення ПІ за Федоровим-Володкіною та Green-Vermillion (стандартна та спрощена методики), індексу ефективності гігієни порожнини рота.

Тема 9. Зубний наліт та зубний камінь. Механізм утворення. Структура, фізичні властивості, хімічний склад, мікрофлора. Способи видалення. Проведення професійної гігієни порожнини рота. Оцінка ефективності видалення зубного нальоту і зубного каменю.

Тема 10. Модульна контрольна робота

Модуль 2: «Ураження твердих тканин зубів. Карієс та некаріозні ураження зубів»

Тема 1. Карієс зуба. Визначення поняття. Статистичні показники карієсу зуба. Класифікація карієсу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба. Визначення резистентності емалі (ТЕР-тест).

Тема 2. Сучасні уявлення про етіологію і патогенез карієсу.

Тема 3. Гострий і хронічний карієс в стадії плями. Патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, методи лікування.

Тема 4. Гострий та хронічний поверхневий карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.

Тема 5. Гострий і хронічний середній карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.

Тема 6. Гострий та хронічний глибокий карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, внутрішньо- та позасиндромна диференціальна діагностика.

Тема 7. Односеансний та двоесеансний методи лікування гострого глибокого карієсу. Лікувальні пасти: групи, властивості, методики використання.

Тема 8. Профілактика карієсу. Значення індивідуальної та суспільної профілактики. Засоби профілактики. Організація профілактики карієсу зубів вагітних, призовників, робітників окремих виробництв. Оцінка ефективності.

Тема 9. Некаріозні ураження зубів. Класифікація, патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають до прорізування зубів: гіпо-, гіперплазія, ендемічний флюороз. Класифікація флюорозу зубів за А.К. Ніколішним.

Тема 10. Некаріозні ураження зубів, що виникають після прорізування. Патоморфологія, клініка, діагностика та лікування ерозії емалі, клиноподібного дефекта. Травматичні та хімічні ураження. Гіперестезія твердих тканин зубів. Усунення гіперестезії за допомогою сучасних десенситайзерів: склад, властивості, методики використання.

Тема 11. Помилки та ускладнення в діагностиці і лікуванні карієсу. Вторинний карієс депульпованих та недепульпованих зубів: причина, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, профілактика.

Тема 12. Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми карієсу та некаріозних уражень.

Тема 13. Підсумковий контроль практичних навичок модуля 2.

Тема 14. Модульна контрольна робота.

Модуль 3: «Захворювання ендодонта - пульпіт. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування, профілактика»

Тема 1. Пульпіт. Етіологія, патогенез, підходи до класифікації, їх позитивні якості та недоліки. Гострий травматичний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.

Тема 2. Гіперемія пульпи та гострий частковий пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика.

Тема 3. Гострий загальний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.

Тема 4. Гострий гнійний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.

- Тема 5.** Хронічний фіброзний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.
- Тема 6.** Хронічний гіпертрофічний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.
- Тема 7.** Хронічний гангренозний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика. Некроз і атрофія пульпи.
- Тема 8.** Конкрементозний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.
- Тема 9.** Загострення хронічного пульпіту: патоморфологія, клініка, діагностика.
- Тема 10.** Підходи знеболення при пульпіті. Лікарські засоби і способи їх застосування.
- Тема 11.** Методи лікування пульпіту. Обґрунтування вибору методу лікування пульпіту в залежності від форми, перебігу та загального стану організму. Метод збереження пульпи: показання до застосування. Методика лікування. Лікарські засоби, їх пропис. Ефективність і можливі ускладнення.
- Тема 12.** Вітальна ампутація та екстирпація пульпи: показання, методика виконання, лікарські засоби.
- Тема 13.** Девіталізація пульпи: показання до використання, методика проведення, лікарські засоби. Девітальна екстирпація пульпи. Показання, етапи лікування, сучасні технології. Можливі ускладнення та їх усунення. Ефективність методу.
- Тема 14.** Силери та філери для пломбування кореневих каналів при пульпіті: групи, властивості, показання до застосування, методика пломбування. Способи пломбування кореневих каналів: методи центрального штифта, вертикальної конденсації гутаперчі, холодної і теплої латеральної конденсації гутаперчі. Помилки, ускладнення.
- Тема 15.** Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми пульпіту.
- Тема 16.** Модульна контрольна робота.

Модуль 4: «Захворювання ендодонта - періодонтит. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування, профілактика»

- Тема 1.** Періодонтит: етіологія, патогенез, класифікація. Патологічна анатомія гострих і хронічних періодонтитів.
- Тема 2.** Гострий медикаментозний і травматичний верхівковий періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Гострий серозний періодонтит інфекційного генезу: етіологія, патогенез, клініка, діагностика.
- Тема 3.** Гострий гнійний верхівковий періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика.
- Тема 4.** Хронічний фіброзний, гранулюючий, гранульоматозний періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика.
- Тема 5.** Загострення хронічних верхівкових періодонтитів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Ускладнення періодонтиту періоститом.
- Тема 6.** Рентгендіагностика періодонтитів. Поняття остеосклерозу, остеопорозу, деструкції, деформації, гіперцементозу та ін.
- Тема 7.** Принципи лікування періодонтиту. Невідкладна допомога. Послідовність та особливості етапів лікування. Антидотна терапія. Сучасні технології та інструменти для обробки кореневих каналів. Особливості пломбування.
- Тема 8.** Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми періодонтиту.
- Тема 9.** Модульна контрольна робота

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
V-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Організація стоматологічної допомоги в Україні. Структура стоматологічної поліклініки та її терапевтичного відділення. Задачі терапевтичної стоматології, взаємозв'язок із загальними клінічними та стоматологічними дисциплінами.	4		2			2
Тема 2. Оснащення робочого місця лікаря-стоматолога: універсальні стоматологічні установки та крісла. Техніка безпеки. Етика та деонтологія в стоматології. Ятрогенні захворювання.	4		2			2
Тема 3. Схема обстеження стоматологічного хворого. Суб'єктивне обстеження: скарги, анамнез захворювання та життя. Характеристика больового синдрому при різних ураженнях зубів.	4		2			2
Тема 4. Клінічні методи обстеження, їх значення для діагностики захворювань порожнини рота: огляд (зовнішній, обличчя пацієнта, присінка, власне порожнини рота, зубних рядів). Обстеження місця захворювання.	6	2	2			2
Тема 5. Допоміжні методи обстеження хворого: термодіагностика, ЕОД, застосування детекторів карієсу: методика проведення, інтерпретація результатів.	4		2			2
Тема 6. Рентгенологічна, люмінесцентна та транслюмінаційна діагностика. Показання, особливості проведення. Діагностичні тести: з анестезією та на препарування. Методика визначення тригерних зон та обстеження місць виходу периферичних гілок трійчастого нерва. Лабораторні методи обстеження. Інтерпретація результатів.	2		2			0
Тема 7. Медична документація терапевтичного прийому (наказ МОЗ № 110). Медична карта стоматологічного хворого (ф.043/О) – медичний, науковий і юридичний документ.	4		2			2
Тема 8. Гігієна порожнини рота, та її значення в комплексній профілактиці захворювань органів порожнини рота і організму в цілому. Визначення ГІ за Федоровим-Володкіною та Green-Vermillion	4		2			2

(стандартна та спрощена методики), індексу ефективності гігієни порожнини рота.						
Тема 9. Зубний наліт та зубний камінь. Механізм утворення. Структура, фізичні властивості, хімічний склад, мікрофлора. Способи видалення. Проведення професійної гігієни порожнини рота. Оцінка ефективності видалення зубного нальоту і зубного каменю.	4	2	2			0
Модульна контрольна робота			2			
Разом за модуль	38	4	20			14
Модуль 2						
Тема 1. Карієс зуба. Визначення поняття. Статистичні показники карієсу зуба. Класифікація карієсу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба. Визначення резистентності емалі (ТЕР-тест).	6	2	2			2
Тема 2. Сучасні уявлення про етіологію і патогенез карієсу.	2		2			
Тема 3. Гострий і хронічний карієс в стадії плями. Патоморфологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи лікування.	6	2	2			2
Тема 4. Гострий та хронічний поверхневий карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.	4		2			2
Тема 5. Гострий і хронічний середній карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.	4		2			2
Тема 6. Гострий та хронічний глибокий карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, внутрішньо-та позасиндромна диференціальна діагностика.	4		2			2
Тема 7. Односеансний та двоесеансний методи лікування гострого глибокого карієсу. Лікувальні пасти: групи, властивості, методики використання.	4		2			2
Тема 8. Профілактика карієсу. Значення індивідуальної та суспільної профілактики. Засоби профілактики. Організація профілактики карієсу зубів вагітних, призовників, робітників окремих виробництв. Оцінка ефективності.	2		2			
Тема 9. Некаріозні ураження зубів. Класифікація, патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають до прорізування зубів: гіпо-, гіперплазія, ендемічний флюороз. Класифікація флюорозу зубів за А.К. Ніколішиним.	6	2	2			2
Тема 10. Некаріозні ураження зубів, що виникають після прорізування. Патоморфологія, клініка, діагностика та лікування ерозії емалі, клиноподібного дефекта. Травматичні та хімічні ураження. Гіперестезія твердих тканин зубів. Усунення гіперестезії за допомогою сучасних десенситайзерів: склад, властивості, методики використання.	4		2			2

Тема 11. Помилки та ускладнення в діагностиці і лікуванні карієсу. Вторинний карієс депульпованих та недепульпованих зубів: причина, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, профілактика.	2		2			
Тема 12. Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми карієсу та некаріозних уражень.	4		2			2
Підсумковий контроль практичних навичок модуля 2.			2			
Модульна контрольна робота			2			
Разом за модуль	52	6	28			18
Разом за семестр	90	10	48			32
VI-й семестр						
Модуль 3						
Тема 1. Пульпіт. Етіологія, патогенез, підходи до класифікації, їх позитивні якості та недоліки. Гострий травматичний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	6	2	2			2
Тема 2. Гіперемія пульпи та гострий частковий пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика.	2		2			
Тема 3. Гострий загальний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	4		2			2
Тема 4. Гострий гнійний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	4		2			2
Тема 5. Хронічний фіброзний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	6	2	2			2
Тема 6. Хронічний гіпертрофічний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	4		2			2
Тема 7. Хронічний гангренозний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика. Некроз і атрофія пульпи.	4		2			2
Тема 8. Конкрементозний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	4		2			2
Тема 9. Загострення хронічного пульпіту: патоморфологія, клініка, діагностика	2		2			
Тема 10. Підходи знеболення при пульпіті. Лікарські засоби і способи їх застосування.	6	2	2			2
Тема 11. Методи лікування пульпіту. Обґрунтування вибору методу лікування пульпіту в залежності від форми, перебігу та загального стану організму. Метод збереження пульпи: показання до застосування. Методика лікування. Лікарські засоби, їх пропис. Ефективність і можливі ускладнення.	6	2	2			2
Тема 12. Вітальна ампутація та екстирпація пульпи: показання, методика виконання, лікарські засоби.	4		2			2
Тема 13. Девіталізація пульпи: показання до використання, методика проведення, лікарські засоби. Девітальна екстирпація пульпи. Показання, етапи лікування, сучасні технології.	6	2	2			2

Можливі ускладнення та їх усунення. Ефективність методу.						
Тема 14. Силери та філери для пломбування кореневих каналів при пульпіті: групи, властивості, показання до застосування, методика пломбування. Способи пломбування кореневих каналів: методи центрального штифта, вертикальної конденсації гутаперчі, холодної і теплої латеральної конденсації гутаперчі. Помилки, ускладнення.	4		2			2
Тема 15. Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми пульпіту.	4		2			2
Модульна контрольна робота			2			
Разом за модуль	68	10	32			26
Модуль 4						
Тема 1. Періодонтит: етіологія, патогенез, класифікація. Патологічна анатомія гострих і хронічних періодонтитів.	4	2	2			
Тема 2. Гострий медикаментозний і травматичний верхівковий періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Гострий серозний періодонтит інфекційного генезу: етіологія, патогенез, клініка, діагностика.	6	2	2			2
Тема 3. Гострий гнійний верхівковий періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика.	3		2			1
Тема 4. Хронічний фіброзний, гранулюючий, гранульоматозний періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика.	6	2	2			2
Тема 5. Загострення хронічних верхівкових періодонтитів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Ускладнення періодонтиту періоститом.	2		2			
Тема 6. Рентгендіагностика періодонтитів. Поняття остеосклерозу, остеопорозу, деструкції, деформації, гіперцементозу та ін.	4	2	2			
Тема 7. Приципи лікування періодонтиту. Невідкладна допомога. Послідовність та особливості етапів лікування. Антидотна терапія. Сучасні технології та інструменти для обробки кореневих каналів. Особливості пломбування.	6	2	2			2
Тема 8. Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми періодонтиту.	4		2			2
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	37	10	18			9
Разом за семестр	105	20	50			35
Усього годин	195	30	98			67

**6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять
«Терапевтична стоматологія» 3 курс**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1.	Організація стоматологічної допомоги в Україні. Структура стоматологічної поліклініки та її терапевтичного відділення. Задачі терапевтичної стоматології, взаємозв'язок із загальними клінічними та стоматологічними дисциплінами.	2
2.	Оснащення робочого місця лікаря-стоматолога: універсальні стоматологічні установки та крісла. Техніка безпеки. Етика та деонтологія в стоматології. Ятрогенні захворювання.	2
3.	Схема обстеження стоматологічного хворого. Суб'єктивне обстеження: скарги, анамнез захворювання та життя. Характеристика больового синдрому при різних ураженнях зубів.	2
4.	Клінічні методи обстеження, їх значення для діагностики захворювань порожнини рота: огляд (зовнішній, обличчя пацієнта, присінка, власне порожнини рота, зубних рядів). Обстеження місця захворювання.	2
5.	Допоміжні методи обстеження хворого: термодіагностика, ЕОД, застосування детекторів карієсу: методика проведення, інтерпретація результатів.	2
6.	Рентгенологічна, люмінесцентна та транслюмінаційна діагностика. Показання, особливості проведення. Діагностичні тести: з анестезією та на препарування. Методика визначення тригерних зон та обстеження місць виходу периферичних гілок трійчастого нерва. Лабораторні методи обстеження. Інтерпретація результатів.	2
7.	Медична документація терапевтичного прийому (наказ МОЗ № 110). Медична карта стоматологічного хворого (ф.043/О) – медичний, науковий і юридичний документ.	2
8.	Гігієна порожнини рота, та її значення в комплексній профілактиці захворювань органів порожнини рота і організму в цілому. Визначення ГІ за Федоровим-Володкіною та Green-Vermillion (стандартна та спрощена методики), індексу ефективності гігієни порожнини рота.	2
9.	Зубний наліт та зубний камінь. Механізм утворення. Структура, фізичні властивості, хімічний склад, мікрофлора. Способи видалення. Проведення професійної гігієни порожнини рота. Оцінка ефективності видалення зубного нальоту і зубного каменю.	2
10.	Модульна контрольна робота.	2
11.	Карієс зуба. Визначення поняття. Статистичні показники карієсу зуба. Класифікація карієсу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба. Визначення резистентності емалі (ТЕР-тест).	2
12.	Сучасні уявлення про етіологію і патогенез карієсу.	2
13.	Гострий і хронічний карієс в стадії плями. Патоморфологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи лікування.	2

14.	Гострий та хронічний поверхневий карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.	2
15.	Гострий і хронічний середній карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.	2
16.	Гострий та хронічний глибокий карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, внутрішньо- та позасиндромна диференціальна діагностика.	2
17.	Односеансний та двохсеансний методи лікування гострого глибокого карієсу. Лікувальні пасти: групи, властивості, методики використання.	2
18.	Профілактика карієсу. Значення індивідуальної та суспільної профілактики. Засоби профілактики. Організація профілактики карієсу зубів вагітних, призовників, робітників окремих виробництв. Оцінка ефективності.	2
19.	Некаріозні ураження зубів. Класифікація, патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають до прорізування зубів: гіпо-, гіперплазія, ендемічний флюороз. Класифікація флюорозу зубів за А.К. Ніколішиним.	2
20.	Некаріозні ураження зубів, що виникають після прорізування. Патоморфологія, клініка, діагностика та лікування ерозії емалі, клиноподібного дефекта. Травматичні та хімічні ураження. Гіперестезія твердих тканин зубів. Усунення гіперестезії за допомогою сучасних десенситайзерів: склад, властивості, методики використання.	2
21.	Помилки та ускладнення в діагностиці і лікуванні карієсу. Вторинний карієс депульпованих та недепульпованих зубів: причина, клініка, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, профілактика.	2
22.	Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми карієсу та некаріозних уражень.	2
23.	Підсумковий контроль практичних навичок модуля 2.	2
24.	Модульна контрольна робота	
25.	Пульпіт. Етіологія, патогенез, класифікація, їх позитивні якості та недоліки. Гострий травматичний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	2
26.	Гіперемія пульпи та гострий частковий пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика.	2
27.	Гострий загальний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	2
28.	Гострий гнійний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	2
29.	Хронічний фіброзний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	2
30.	Хронічний гіпертрофічний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	2
31.	Хронічний гангренозний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика. Некроз і атрофія пульпи.	2
32.	Конкрементозний пульпіт: патоморфологія, клініка, діагностика.	2
33.	Загострення хронічного пульпіту: патоморфологія, клініка, діагностика.	2
34.	Підходи знеболення при пульпіті. Лікарські засоби і способи їх застосування.	2

35.	Методи лікування пульпіту. Обґрунтування вибору методу лікування пульпіту в залежності від форми, перебігу та загального стану організму. Метод збереження пульпи: показання до застосування. Методика лікування. Лікарські засоби, їх пропис. Ефективність і можливі ускладнення.	2
36.	Тема 36. Вігальна ампутація та екстирпація пульпи: показання, методики виконання, лікарські засоби.	2
37.	Девіталізація пульпи: показання до використання, методика проведення, лікарські засоби. Девігальна екстирпація пульпи. Показання, етапи лікування, сучасні технології. Можливі ускладнення та їх усунення. Ефективність методу.	2
38.	Силери та філери для пломбування кореневих каналів при пульпіті: групи, властивості, показання до застосування, методика пломбування. Способи пломбування кореневих каналів: методи центрального штифта, вертикальної конденсації гутаперчі, холодної і теплої латеральної конденсації гутаперчі. Помилки, ускладнення.	2
39.	Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми пульпіту.	2
40.	Модульна контрольна робота.	2
41.	Періодонтит: етіологія, патогенез, класифікація. Патологічна анатомія гострих і хронічних періодонтитів.	2
42.	Гострий медикаментозний і травматичний верхівковий періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Гострий серозний періодонтит інфекційного генезу: етіологія, патогенез, клініка, діагностика.	2
43.	Гострий гнійний верхівковий періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика.	2
44.	Хронічний фіброзний, гранулюючий, гранульоматозний періодонтит: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика.	2
45.	Загострення хронічних верхівкових періодонтитів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Ускладнення періодонтиту періоститом.	2
46.	Рентгендіагностика періодонтитів. Поняття остеосклерозу, остеопорозу, деструкції, деформації, гіперцементозу та ін.	2
47.	Приципи лікування періодонтиту. Невідкладна допомога. Послідовність та особливості етапів лікування. Антидотна терапія. Сучасні технології та інструменти для обробки кореневих каналів. Особливості пломбування.	2
48.	Написання розширеної картки амбулаторного хворого на різні форми періодонтиту.	2
49.	Модульна контрольна робота	2
Разом		98

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

V семестр

№ з/п	Тема лекції	Кількість годин
-------	-------------	-----------------

1.	Клінічні методи обстеження, їх значення для діагностики захворювань порожнини рота: огляд (зовнішній, обличчя пацієнта, присінка, власне порожнини рота, зубних рядів). Обстеження місця захворювання. Допоміжні методи обстеження хворого: термодіагностика, ЕОД, застосування детекторів карієсу: методика проведення, інтерпретація результатів.	2
2.	Зубний наліт та зубний камінь. Механізм утворення. Структура, фізичні властивості, хімічний склад, мікрофлора. Способи видалення. Проведення професійної гігієни порожнини рота. Оцінка ефективності видалення зубного нальоту і зубного каменю.	
3.	Карієс зуба. Визначення поняття. Статистичні показники карієсу зуба. Класифікація карієсу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба. Визначення резистентності емалі (ТЕР-тест). Сучасні уявлення про етіологію і патогенез карієсу.	2
4.	Гострий і хронічний карієс в стадії плями. Патоморфологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи лікування. Гострий та хронічний поверхневий карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Гострий і хронічний середній карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Гострий та хронічний глибокий карієс: патоморфологія, клініка, діагностика, внутрішньо- та позасиндромна диференціальна діагностика.	2
5.	Некаріозні ураження зубів. Класифікація, патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають до прорізування зубів: гіпо-, гіперплазія, ендемічний флюороз. Класифікація флюорозу зубів за А.К. Ніколішним. Некаріозні ураження зубів, що виникають після прорізування. Патоморфологія, клініка, діагностика та лікування ерозії емалі, клиноподібного дефекта. Травматичні та хімічні ураження. Гіперестезія твердих тканин зубів. Усунення гіперестезії за допомогою сучасних десенситайзерів: склад, властивості, методики використання.	2
VI семестр		
6.	Пульпіт: етіологія і патогенез та класифікації. Патоморфологія гострих і хронічних форм пульпіту. Симптоматологія пульпіту. Характеристика і механізм виникнення больового синдрому. Клініка, діагностика гострих форм пульпіту.	2
7.	Клініка, діагностика хронічних форм пульпіту та їх загострення. Диференціальна діагностика різних форм пульпіту.	2
8.	Знеболення в терапевтичній стоматології.	2
9.	Методи лікування пульпіту. Обґрунтування вибору методу лікування пульпіту в залежності від форми, перебігу та загального стану організму. Метод збереження пульпи: показання до застосування. Методика лікування. Лікарські засоби, їх пропис. Ефективність і можливі ускладнення.	2
10.	Девіталізація пульпи: показання до використання, методика проведення, лікарські засоби. Девітальна екстирпація пульпи. Показання, етапи лікування, сучасні технології. Можливі ускладнення та їх усунення. Ефективність методу.	2
11.	Періодонтит. Етіологія і патогенез. Патоморфологічні зміни при різних формах періодонтиту. Класифікація періодонтиту.	2

12.	Клініка, діагностика, диференціальна діагностика гострих форм періодонтиту.	2
13.	Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, хронічних та загострених форм періодонтиту. Значення рентгенологічного методу діагностики.	2
14.	Рентгендіагностика періодонтитів. Поняття остеосклерозу, остеопорозу, деструкції, деформації, гіперцементозу та ін.	2
15.	Приципи лікування періодонтиту. Невідкладна допомога. Послідовність та особливості етапів лікування. Антидотна терапія. Сучасні технології та інструменти для обробки корневих каналів. Особливості пломбування.	2
Разом		30

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
V семестр		
1	Підготовка до практичних занять, підготовка та опрацювання практичних навичок, з них:	32
1.1	- підготовка до контролю засвоєння тем змістових модулів – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок;	24
1.2.	- самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: - мікроінвазивні методи лікування; - дисколорити зубів та методи їх усунення;	4
1.3	- підготовка до підсумкового модульного контролю.	4
Всього за V семестр		32
VI семестр		
1	Підготовка до практичних занять, підготовка та опрацювання практичних навичок, з них:	35
1.1	- підготовка до контролю засвоєння тем змістових модулів – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	26
1.2	- самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: - методи ізоляції зуба від слини при ендодонтичному лікуванні; - планування побудови реставрації вітальних зубів та зубів після ендодонтичного лікування;	5
1.3	- підготовка до підсумкового модульного контролю.	4
Всього за VI семестр		35
Разом		67

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

- а) Використання орієнтовних карт, для організації самостійної роботи з метою :
- оволодіння індивідуальними прийомами переробки великих обсягів інформації з терапевтичної стоматології ;

- опанування універсальними прийомами структурування матеріалу ;
 - визначення логічних зв'язків між елементами теоретичної інформації;
 - орієнтування на конкретні форми фіксації результатів;
- б) самостійний пошук нових даних про підходи до лікування патологій твердих тканин зуба, а також пульпиту та періодонтиту;
- в) використання експериментальних лабораторних методів дослідження з матеріалознавства в терапевтичній стоматології;
- г) науково-дослідна робота студента.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Перелік теоретичних питань до модуля № 1

«Методи обстеження стоматологічного хворого»

1. Терапевтична стоматологія, як основна стоматологічна дисципліна. Задачі терапевтичної стоматології, взаємозв'язок із загальними клінічними та стоматологічними дисциплінами. Розділи терапевтичної стоматології.
2. Структура стоматологічної поліклініки та її терапевтичного відділення. Оснащення робочого місця лікаря-стоматолога. Етика та деонтологія в стоматології. Ятрогенні захворювання.
3. Професійні захворювання лікаря-стоматолога та їх профілактика.
4. Невідкладні стани в терапевтичній стоматології: причини розвитку, клінічні прояви. Надання невідкладної допомоги.
5. Принципи та схема обстеження стоматологічного хворого. Значення та інформативність суб'єктивного методу обстеження, послідовність його проведення.
6. Основні методи об'єктивного обстеження стоматологічного пацієнта: методика проведення, їх інформативність та значення.
7. Додаткові методи об'єктивного обстеження стоматологічного пацієнта: методика проведення, інтерпретація результатів.
8. Медична документація терапевтичного прийому (наказ МОЗ № 110). Медична карта стоматологічного хворого (ф.043/ О) – медичний, науковий та юридичний документ.
9. Гігієна порожнини рота. Засоби та методи. Значення зубної бляшки в патогенезі карієсу зубів.
10. Визначення гігієнічного індексу за Федоровим-Володкіною, якісна і кількісна характеристика, інтерпретація результатів.
11. Визначення гігієнічного індексу за Green-Vermillion, інтерпретація результатів.
12. Визначення індексу ефективності гігієни порожнини рота за Podshadley, Haley, інтерпретація результатів.
13. Зубні нашарування. Види, склад. Механізм утворення зубного нальоту та зубного каменю. Значення зубної бляшки у виникненні карієсу.
14. Поняття професійної чистки зубів. Визначення, методи видалення зубних відкладень, засоби та інструменти.

Перелік практичних завдань до модуля № 1

«Методи обстеження стоматологічного хворого»

1. Вміти обладнати стоматологічний кабінет і забезпечити його функціонування з дотриманням гігієнічних вимог та основ ергономіки в стоматології.
2. Використовувати правила техніки безпеки в роботі з електричними приладами, універсальними установками та зуболікарськими кріслами, сильнодіючими медикаментозними засобами, дрібним ендодонтичним інструментарієм.
3. Надати лікарську допомогу при непритомності, колапсі, шоці, алергічних реакціях, гіпертонічному кризі.
4. Провести суб'єктивне обстеження пацієнта: зібрати скарги, анамнез захворювання і життя.
5. Провести основні методи об'єктивного обстеження: зовнішній огляд пацієнта, огляд присінка та власне порожнини рота.

6. Провести обстеження місця захворювання: огляд каріозної порожнини, зондування, перкусію, пальпацію.
7. Провести допоміжні методи обстеження пацієнта: термодіагностику, ЕОД, карієс-маркування (вітальне фарбування) тощо.
8. Дати оцінку результатів допоміжних методів обстеження пацієнта: термодіагностики, ЕОД, карієс-маркування (вітальне фарбування) тощо.
9. Оцінити результати клінічних аналізів крові та сечі.
10. Заповнити амбулаторну карту стоматологічного хворого, листок щоденного обліку пацієнтів.
11. Виписати направлення в фізіотерапевтичний кабінет, на консультацію до інших спеціалістів, на рентгенологічне, алергологічне обстеження.
12. Провести визначення гігієнічного індексу за Федоровим-Володкіною та дати оцінку стану гігієни порожнини рота.
13. Провести визначення гігієнічного індексу за Green-Vermillion та дати оцінку стану гігієни порожнини рота.
14. Провести видалення зубного нальоту, та зубного каменю різними способами: механічним, фізичним, хімічним.
15. Провести професійну гігієну порожнини рота.
16. Провести оцінку ефективності гігієни порожнини рота.

Перелік теоретичних питань до модуля № 2

«Ураження твердих тканин зубів. Карієс та некаріозні ураження зубів»

1. Карієс зуба. Визначення. Епідеміологія карієсу: розповсюдженість, інтенсивність, приріст інтенсивності; методики їх визначення.
2. Карієс зуба. Визначення. Класифікація карієсу (робоча).
3. Теорія виникнення та розвитку карієсу Міллера. Суть, позитивні та негативні сторони.
4. Теорія виникнення та розвитку карієсу Д.А. Ентіна. Суть, позитивні та негативні сторони.
5. Теорія виникнення та розвитку карієсу А.І. Рібакова. Суть, позитивні та негативні сторони.
6. Теорії виникнення та розвитку карієсу Є.В. Боровського. Суть, позитивні та негативні сторони.
7. Сучасне трактування етіології карієсу зубів. Види мікроорганізмів ротової порожнини. Фактори, що обумовлюють їх карієсогенність.
8. Тест емалевої резистентності. Суть, методика проведення, інтерпретація результатів.
9. Поняття структурної та функціональної резистентності емалі. Поняття та значення зубного ліквору.
10. Поняття резистентності твердих тканин зуба. Методика проведення та інтерпретація ТЕР-тесту.
11. Патоморфологія, клініка, діагностика гострого початкового (встадії плями) карієсу.
12. Лікування гострого початкового карієсу (в стадії білої плями). Лікарські засоби, методика проведення.
13. Патоморфологія, клініка, діагностика гострого поверхневого карієсу.
14. Патоморфологія, клініка, діагностика хронічного поверхневого карієсу.
15. Патоморфологія, клініка, діагностика гострого середнього карієсу.
16. Послідовність і етапи лікування гострого середнього карієсу.
17. Патоморфологічні зміни тканин зубів при хронічному середньому карієсі.
18. Клініка, діагностика хронічного середнього карієсу.
19. Патоморфологія, клініка, діагностика гострого глибокого карієсу.
20. Лікування гострого та хронічного середнього карієсу.
21. Методи ізоляції зуба від слини. Набір для накладання кофердаму: склад, призначення. Накладання кофердаму в залежності від клінічної ситуації.

22. Послідовність та особливості етапів лікування гострого глибокого карієсу в одне відвідування. Лікувальні пасти: групи, склад, властивості, механізм дії, особливості приготування і накладання.
23. Лікування гострого глибокого карієсу в два відвідування. Послідовність та особливості етапів.
24. Патоморфологія, клініка, діагностика хронічного глибокого карієсу.
25. Лікування хронічного глибокого карієсу. Послідовність етапів та особливість лікування.
26. Квітучий карієс: визначення, причини розвитку, клінічні прояви та діагностика.
27. Вибір тактики препарування каріозних порожнин з урахуванням індивідуальної карієсрезистентності та вітальності зуба, властивостей пломбувальних матеріалів.
28. Лікування квітучого карієсу. Групи лікарських засобів, особливості призначення, дозування.
29. Патоморфологія, клініка та діагностика вторинного хронічного глибокого карієсу.
30. Причини виникнення та профілактика вторинного карієсу.
31. Некаріозні ураження зубів. Класифікація за Патрикєєвим. Патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають до прорізування зубів: гіпоплазія, гіперплазія, ендемічний флюороз. Класифікація флюорозу зубів за А.К. Ніколішиним.
32. Патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають після прорізування зубів: травматичні та хімічні ураження.
33. Гіперестезія зубів: причини розвитку, види.
34. Лікування гіперестезії: групи сучасних десенситайзерів, склад, властивості, методики використання.
35. Патоморфологія, клініка, діагностика, лікування клиноподібного дефекту.
36. Патоморфологія, клініка, діагностика, лікування ерозії емалі зуба.
37. Зміни кольору зубів (дисколорити) та методи їх усунення.
38. Поняття реставрації зубів. Планування побудови реставрації. Інструменти та аксесуари для її проведення та фінішної обробки.
39. Методи і засоби знеболення при лікуванні карієсу.
40. Профілактика карієсу. Визначення. Види профілактики. Значення індивідуальної та суспільної профілактики.
41. Використання фізичних методів в комплексній терапії карієсу: показання, протипоказання, механізм дії, методика проведення.

Перелік практичних завдань до модуля № 2

«Ураження твердих тканин зубів. Карієс та некаріозні ураження зубів»

1. Діагностувати некаріозні ураження, що виникають до прорізування зубів: гіпоплазія, гіперплазія, флюороз зубів тощо.
2. Діагностувати некаріозні ураження, що виникають після прорізування зубів: травматичні ураження, хімічні ураження, ерозія емалі, гіперестезія, клиноподібний дефект.
3. Визначити розповсюдженість, інтенсивність та приріст інтенсивності карієсу.
4. Визначити стан резистентності емалі (тест емалевої резистентності).
5. Діагностувати гострий та хронічний початковий, поверхневий, середній, глибокий карієс, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
6. Провести внутрішньосиндромну диференціальну діагностику різних форм карієсу.
7. Діагностувати вторинний карієс депульпованих та недепульпованих зубів, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
8. Діагностувати квітучий карієс, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
9. Призначити загальне лікування квітучого карієсу.
10. Призначити і провести неоперативне лікування гострого початкового карієсу (ремінералізуючу терапію).
11. Призначити і провести оперативне лікування різних форм карієсу.
12. Виконати аплікаційне, інфільтраційне, провідникове, інтралігаментарне, підокісне знеболення.

13. Призначити і провести односеансний метод лікування гострого глибокого карієсу з використанням одонтотропних паст.

14. Призначити і провести двохсеансний метод лікування гострого глибокого карієсу з використанням одонтотропних паст.

15. Призначити по показанням фізичні методи при комплексному лікуванні карієсу та некаріозних уражень зубів.

16. Призначити профілактичні заходи та провести профілактичні маніпуляції для запобігання виникнення карієсу;

17. Виявити помилки та ускладнення при діагностиці та лікуванні карієсу, використовуючи основні та додаткові методи обстеження, провести їх усунення.

Перелік теоретичних питань до модуля № 3
«Захворювання ендодонта - пульпіт. Етіологія, патогенез. Класифікація.
Клініка, діагностика, лікування, профілактика»

1. Клінічні та патоморфологічні прояви форм гострого та хронічного запалення пульпи.
2. Невідкладна допомога пацієнту з гострим гнійним пульпітом.
3. Показання та методика лікування пульпіту методом збереження життєдіяльності пульпи.
4. Показання та методика лікування пульпіту вітальним ампутаційним методом.
5. Показання та методика лікування пульпіту вітальним екстирпаційним методом.
6. Показання та методика лікування пульпіту девітальним екстирпаційним методом.
7. Показання та методика лікування пульпіту девітальним ампутаційним методом.
8. Показання та методика лікування пульпіту девітальним комбінованим методом.
9. Диференційоване пломбування каналів при різних клінічних ситуаціях лікування пульпітів.
10. Пломбування кореневих каналів при лікуванні пульпіту методами центрального штифта, вертикальної, холодної та теплої латеральної конденсації гутаперчі.
11. Помилки та ускладнення і способи їх усунення при пломбуванні кореневих каналів при лікуванні пульпіту.
12. Силлери, філлери. Класифікація. Спосіб застосування.
13. Імпрегнаційні методи сріблення.
14. Антисептичні, герметичні пов'язки.

Перелік практичних завдань до модуля № 3
«Захворювання ендодонта - пульпіт. Етіологія, патогенез. Класифікація.
Клініка, діагностика, лікування, профілактика»

1. Діагностувати різні за етіологією, патоморфологічними проявами форми гострого та хронічного запалення пульпи, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
2. Надати невідкладну допомогу пацієнту з гострим гнійним пульпітом.
3. Призначити по показанням та провести лікування пульпіту методом збереження життєдіяльності пульпи, використовуючи лікарські речовини різних груп в складі лікувальних паст. Виписати рецепти.
4. Призначити по показанням та провести лікування пульпіту вітальним ампутаційним методом, використовуючи лікарські речовини різних груп в складі лікувальних паст. Виписати рецепти.
5. Призначити по показанням та провести лікування пульпіту вітальним екстирпаційним методом, використовуючи лікарські речовини гемостатичної, антисептичної дії.
6. Призначити по показанням та провести лікування пульпіту девітальним екстирпаційним методом.
7. Призначити по показанням та провести лікування пульпіту девітальним ампутаційним методом, використовуючи лікарські речовини різних груп в складі муміфікуючих рідин та паст. Виписати рецепти.

8. Призначити по показанням та провести лікування пульпіту девітальним комбінованим методом, використовуючи лікарські речовини різних груп в складі муміфікуючих рідин та паст. Виписати рецепти.
9. Провести пломбування каналів, диференційовано обрати силери різних груп для різних клінічних ситуацій при лікуванні пульпітів.
10. Пломбувати кореневі канали при лікуванні пульпіту методами центрального штифта, вертикальної, холодної та теплої латеральної конденсації гутаперчі.
11. Виявити причини помилок та ускладнень і способи їх усунення при пломбуванні корневих каналів.

Перелік теоретичних питань до модуля № 4
«Захворювання ендодонта - періодонтит. Етіологія, патогенез. Класифікація.
Клініка, діагностика, лікування, профілактика»

1. Клінічні та патоморфологічні прояви гострого та хронічного запалення верхівкового періодонтиту.
2. Внутрішньосиндромна диференціальна діагностика різних форм верхівкового періодонтиту.
3. Позасиндромна диференціальну діагностику різних форм верхівкового періодонтиту.
4. Рентгенологічна діагностика хронічних форм періодонтиту.
5. Поетапне лікування гострих форм верхівкового періодонтиту в залежності від етіологічних факторів.
6. Невідкладна допомога пацієнту з гострим гнійним верхівковим періодонтитом.
7. Поетапне лікування хронічних форм верхівкового періодонтиту в залежності від етіологічних факторів, використовуючи різні методи впливу на заапикальне вогнище інфекції.
8. Лікування хронічного верхівкового періодонтиту в одне відвідування, використовуючи сучасні технології обробки та пломбування кореневого каналу.
9. Фізичні методи при лікуванні різних форм періодонтиту: внутрішньоканальний електрофорез, депофорез, УВЧ-терапію, лазеротерапію, флюктуоризацію, дарсонвалізація.
10. Помилки, допущені в діагностиці та на етапах лікування періодонтиту, маніпуляції для їх усунення.

Перелік практичних завдань до модуля № 4
«Захворювання ендодонта - періодонтит. Етіологія, патогенез. Класифікація.
Клініка, діагностика, лікування, профілактика»

1. Діагностувати різні за етіологією, патоморфологічними проявами форми гострого та хронічного запалення верхівкового періодонтиту, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
2. Проводити внутрішньосиндромну диференціальну діагностику різних форм верхівкового періодонтиту.
3. Проводити позасиндромну диференціальну діагностику різних форм верхівкового періодонтиту.
4. Проводити рентгенологічну діагностику хронічних форм періодонтиту.
5. Провести поетапне лікування гострих форм верхівкового періодонтиту в залежності від етіологічних факторів.
6. Надати невідкладну допомогу пацієнту з гострим гнійним верхівковим періодонтитом.
7. Провести поетапне лікування хронічних форм верхівкового періодонтиту в залежності від етіологічних факторів, використовуючи різні методи впливу на заапикальне вогнище інфекції.
8. Призначити та провести лікування хронічного верхівкового періодонтиту в одне відвідування, використовуючи сучасні технології обробки та пломбування кореневого каналу.
9. Призначити фізичні методи при лікуванні різних форм періодонтиту: внутрішньоканальний електрофорез, депофорез, УВЧ-терапію, лазеротерапію, флюктуоризацію, д'Арсонвалізацію.
10. Виявляти помилки, допущені в діагностиці та на етапах лікування періодонтиту, проводити маніпуляції для їх усунення.

"ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ" **ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ЗАЛІКУ**

1. Терапевтична стоматологія: визначення, завдання, зв'язок з іншими дисциплінами, успіхи, досягнення, проблеми.
2. Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її розвиток
3. Досягнення в терапевтичній стоматології. Стоматологічні журнали. Внесок вчених кафедри в розвиток проблем стоматології.
4. Медична етика та деонтологія в діяльності лікаря-стоматолога.
5. Облікова та звітна документація.
6. Типове оснащення стоматологічного кабінету. Стоматологічний інструментарій, методи стерилізації.
7. Розвиток зуба. Морфогенез тканин зуба, періодонту та пародонту.
8. Гістологічна будова, хімічний склад, фізіологічні особливості емалі.
9. Етапи мінералізації, розчинність емалі.
10. Гістологічна будова, хімічний склад, фізіологічні особливості дентину.
11. Гістологічна будова, хімічний склад, фізіологічні особливості цементу.
12. Будова пульпи зуба, її функції. Зміни пульпи у віковому аспекті та при захворюваннях.
13. Будова періодонту, його функції. Вікові та патологічні процеси, що відбуваються в пародонті.
14. Ротова рідина: механізм утворення, склад, функціональне значення.
15. Слина: хімічний склад, функції. Залежність складу слини від екзо- та ендогенних факторів.
16. Фізіологічні властивості слини. Роль слини в патологічних процесах порожнини рота.
17. Мікрофлора порожнини рота. Зміни складу мікроорганізмів під впливом різних чинників. Роль мікрофлори в патологічних процесах порожнини рота.
18. Клініко-анатомічні особливості будови різців, ікол, премолярів, молярів.
19. Класифікація каріозних порожнин за Блекум, атипові каріозні порожнини.
20. Етапи препарування каріозних порожнин. Принцип біологічної доцільності і технічної раціональності.
21. Сучасні інструменти для препарування каріозних порожнин. Стоматологічні бори: різновидність, розміри, матеріали для виготовлення.
22. Сучасне обладнання для роботи лікаря-стоматолога. Універсальні стоматологічні установки. Ритм роботи. Ергономіка лікаря-стоматолога.
23. Сучасний ендодонтичний інструментарій для очищення, розширення та пломбування корневих каналів. Стандарти ISO.
24. Стоматологічний інструментарій для обстеження хворого та препарування каріозних порожнин зуба: різновиди, призначення та особливості застосування.
25. Мета, технологія, інструментарій для проведення I та II етапів препарування.
26. Мета, технологія, інструментарій для проведення III етапу препарування.
27. Мета, технологія, інструментарій для проведення IV етапу препарування.
28. Варіанти локації каріозних порожнин. Особливості препарування та інструментарій для препарування I класу за Блекум.
29. Варіанти локації каріозних порожнин. Особливості препарування та інструментарій для препарування II класу за Блекум.
30. Варіанти локації каріозних порожнин. Особливості препарування та інструментарій для препарування III класу за Блекум.
31. Варіанти локації каріозних порожнин. Особливості препарування та інструментарій для препарування IV класу за Блекум.
32. Варіанти локації каріозних порожнин. Особливості препарування та інструментарій для препарування V класу за Блекум.
33. Особливості препарування атипових та глибоких каріозних порожнин. Реакція зуба на препарування.
34. Помилки та ускладнення при препаруванні твердих тканин зуба.

35. Класифікація пломбувальних матеріалів, вимоги до них.
36. Поняття тимчасової пломби та герметичної пов'язки: показання до використання, матеріал, методика накладання, строки, правила видалення.
37. Ізолююча прокладка: визначення, мета та вимоги до накладання, матеріали, методика та особливості накладання залежно від класу та глибини каріозної порожнини.
38. Лікувальна прокладка: визначення, мета, матеріали, строки накладання.
39. Стоматологічні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, технологія замішування та пломбування.
40. Силіко-фосфатні стоматологічні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, технологія змішування та пломбування.
41. Силікатні стоматологічні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, технологія замішування та пломбування.
42. Полікарбоксилатні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, технологія замішування та пломбування.
43. Склоіономерні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, технологія замішування та пломбування.
44. Амальгама, її різновиди. Склад, властивості, показання до застосування, технологія пломбування, шліфування та полірування пломб.
45. Особливості препарування та пломбування каріозних порожнин амальгамою. Позитивні якості та недоліки амальгами, помилки та ускладнення при пломбуванні.
46. Композиційні пломбувальні матеріали хімічного та світлового затвердіння. Макронаповнені, мікронаповнені та гібридні композитні матеріали. Компомери. Загальна характеристика.
47. Евікрол. Склад, властивості, показання до використання, методика замішування, пломбування.
48. Терафіл-20. Склад, властивості, показання до використання, методика замішування, пломбування.
49. Призма ТРН, ЕСТА. Склад, властивості, показання до використання, методика пломбування, шліфування та полірування пломб.
50. Механізм адгезії різних пломбувальних матеріалів до тканин зуба. Адгезивні системи: склад, принцип взаємодії з тканинами зуба, технологія застосування.
51. Особливості препарування каріозної порожнини для пломбування композитом. Кислотне травлення: мета, технологія, помилки, ускладнення.
52. Помилки та ускладнення при роботі з композиційними пломбувальними матеріалами.
53. Вибір пломбу вального матеріалу залежно від класу каріозної порожнини.
54. Пломбування порожнин I класу за Блеком. Вибір матеріалу, накладання ізоляційної прокладки, техніка пломбування.
55. Пломбування порожнин II класу за Блеком. Вибір матеріалу, накладання ізоляційної прокладки, техніка пломбування.
56. Пломбування порожнин III класу за Блеком. Вибір матеріалу, накладання ізоляційної прокладки, техніка пломбування.
57. Пломбування порожнин IV класу за Блеком. Вибір матеріалу, накладання ізоляційної прокладки, техніка пломбування.
58. Пломбування порожнин V класу за Блеком. Вибір матеріалу, накладання ізоляційної прокладки, техніка пломбування.
59. Поняття контактного пункту, значення його порушення в патології пародонту. Методи його відновлення.
60. Шліфування і полірування пломб. Інструментарій, сучасні технології. Відновлення анатомічної форми зуба за допомогою ковпачків, пара пульпарних штифтів (пінів).
61. Ендодонтія. Порожнина зуба, її топографія в різцях, іклах, пре молярах та молярах верхньої та нижньої щелепи.
62. Техніка та етапи розкриття порожнини зуба, інструментарій, помилки та ускладнення.
63. Трепанация коронок молярів: особливості, етапи, техніка, інструментарій, помилки та ускладнення.

64. Трепанация коронок премолярів: особливості, етапи, техніка, інструментарій, помилки та ускладнення.
65. Трепанация коронок ікол: особливості, етапи, техніка, інструментарій, помилки та ускладнення.
66. Трепанация коронок різців: особливості, етапи, техніка, інструментарій, помилки та ускладнення.
67. Поняття про ампутацію та екстирпацію пульпи. Методи, інструментарій, ускладнення.
68. Механічна обробка кореневого каналу; інструментарій, послідовність його використання.
69. Відлом інструменту в кореновому каналіб причини профілактика, методи видалення.
70. Технологія розширення кореневого каналу та апікального отвору: інструментарій, послідовність його використання, помилки та ускладнення.
71. Сучасний інструментарій для розширення і очищення корневих каналів. Степ-бек та краундаун техніки.
72. Медикаментозна обробка корневих каналів: інструментарій, лікарські речовини, техніка.
73. Методика накладання девіталізуючої пасти: інструментарій, лікарські речовини, техніка.
74. Муміфікація та імпрегнація. Поняття, значення, показання, позитивні та негативні якості методів.
75. Сріблення кореневого каналу методом Пеккера. Показання, ускладнення.
76. Муміфікація пульпи: показання, методики. Муміфікуючи пасти. Ускладнення.
77. Класифікація матеріалів для пломбування корневих каналів. Вимоги до них, порівняльна характеристика.
78. Пластичні твердіючі пломбувальні матеріали, їх склад, показання до застосування. Методика приготування, техніка пломбування (фосфат-цемент, евгедент та ін.).
79. Тверді матеріали (штифти) для пломбування корневих каналів. Їх різновиди, позитивні та негативні аспекти. Сучасні технології, їх загальна характеристика.
80. Помилки та ускладнення при ендодонтичному лікуванні і пломбуванні корневих каналів.
81. Діагностика стоматологічних захворювань. Складові компоненти діагностики, їх зміст.
82. Діагноз. Визначення і його складові. Семіотика і діагностика захворювань в терапевтичній стоматології.
83. Методи обстеження стоматологічного хворого: суб'єктивні, об'єктивні. Історія хвороби як медичний, юридичний та науковий документ.
84. Опитування хворого: скарги, анамнез хвороби та життя, алергологічний анамнез. Їх значення в діагностиці захворювання зубів.
85. Основні клінічні методи обстеження стоматологічного хворого, їх значення, методика проведення, інструментарій.
86. Допоміжні методи обстеження стоматологічного хворого, їх значення, показання до використання .
87. Класифікація не каріозних уражень зубів (В.К.Патрикеева, МКХ-10).
88. не каріозні ураження зубів, що виникають до їх прорізування. Гіпоплазія емалі і флюороз зубів. Етіологія патогенез. Класифікація флюорозу А.К. Ніколішина. Діагностика, лікування. Способи відбілювання емалі. Профілактика.
89. Некаріозні ураження зубів, що виникають після прорізування: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Стирання твердих тканин зубів; гіперестезія.
90. Клиноподібний дефект: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
91. Ерозія емалі, некроз твердих тканин зубів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
92. Травма зубів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
93. Зубний наліт. Механізм утворення, структура, фізичні властивості, хімічний склад. Мікроорганізми зубного нальоту. Методики видалення зубного нальоту.
94. Зубний камінь. Різновиди, механізм утворення. Методики видалення.
95. Поверхневі утворення на зубах (кутикула, пелікула). Механізм утворення. Структура, функціональне значення.

96. Карієс: визначення поняття, показники ураження карієсом, їх значення в організації стоматологічної допомоги населенню для оцінки ефективності лікування.
97. Вплив факторів навколишнього середовища на поширення та інтенсивність карієсу зубів. Частота ураження окремих груп зубів.
98. Теорія виникнення карієсу зубів Міллера. Переваги і недоліки. Внесок Д.А. Ентіна, І.Г. Лук омського у вирішення проблеми етіології патогенезу карієсу.
99. Експериментальний карієс. Внесок вітчизняних вчених в розробку проблеми карієсу (Н.С. Нікітін, М.Г.Бугайова, І.А.Бегельман, А.Є.Шарпенак).
- 100.Сучасні уявлення про етіологію і патогенез карієсу. Внесок А.І. Рибаківа, Є.В. Боровського, П.А.Леуса, В.Р.Окушко у вирішення проблеми.
- 101.Патологічна анатомія карієса зуба на різних стадіях процесу за даними променевої, електронними та поляризаційної мікроскопії. Зміни в пульпі при карієсі.
- 102.Класифікація карієсу. Початковий (стадія плями) гострий та хронічний карієс: клініка, діагностика, диференціальна діагностика та лікування.
- 103.Загальне та місцеве консервативне лікування карієсу: показання, лікарські речовини, методики.
- 104.Поверхневий гострий та хронічний карієс: клініка, діагностика, диференціальна діагностика та лікування.
- 105.Гострий середній карієс: клініка, діагностика, диференціальна діагностика та лікування.
- 106.Хронічний середній карієс: клініка, діагностика, диференціальна діагностика та лікування.
- 107.Гострий глибокий карієс: клініка, діагностика, диференціальна діагностика та лікування.
- 108.Хронічний глибокий карієс: клініка, діагностика, диференціальна діагностика та лікування.
- 109.Ускладнення при лікуванні гострого та хронічного глибокого карієсу, їх причини, методи запобігання і усунення.
- 110.Множинний та квітучий карієс: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 111.Вторинний карієс: причини, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
- 112.Методи знеболення при лікуванні карієсу.
- 113.Стимуляція біологічних процесів пульпи при лікуванні карієсу: показання, лікарські препарати, методика.
- 114.Профілактика карієсу види, способи застосування. Гігієна порожнини рота. Оцінка ефективності, її роль в профілактиці та лікуванні карієсу.
- 115.Пульпіт. Етіологія, роль мікрофлори і шляхи проникнення інфекції. Патогенез пульпіту. Роль сенсibiliзації організму.
- 116.Патологічна анатомія різних форм пульпіту. Внесок Ю.М. Гофунга, Є.В. Ковальова та інших в розробку проблеми.
- 117.Класифікація пульпіту Ю.М. Гофунга, КМІ, робоча класифікація кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології УМСА, їх позитивні і негативні сторони.
- 118.Гіперемія пульпи: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 119.Гострий травматичний пульпіт: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, вибір методу лікування.
- 120.Гострий частковий (вогнищевий) пульпіт: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 121.Гострий загальний (дифузний) пульпіт: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 122.Гострий гнійний пульпіт: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, вибір методу лікування. Перша допомога.
- 123.хронічний простий (фіброзний) пульпіт: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 124.Хронічний гіпертрофічний пульпіт: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 125.Хронічний гангренозний пульпіт: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.

- 126.Хронічний конкрементозний пульпіт: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 127.Загострення хронічного пульпіту: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 128.Запалення та некроз пульпи в інтактних і запломбованих зубах: причини, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 129.Консервативний метод лікування пульпіту: суть, обґрунтування та показання до застосування, лікувальні речовини, механізм їх дії на пульпу, методика лікування.
- 130.Помилки та ускладнення при лікуванні пульпіту біологічним методом: причини, заходи запобігання та способи усунення. Позитивні і негативні сторони біологічного методу.
- 131.Хірургічні методи лікування пульпіту. Різновиди, показання до застосування, позитивні та негативні аспекти.
- 132.Засоби та речовини для знеболення пульпи, їх ефективність та методика використання. Невідкладна допомога при гострих формах пульпітів.
- 133.Вітальний ампутаційний метод лікування пульпіту: суть методу, показання, методика, лікарські засоби, позитивні та негативні сторони методу.
- 134.Вітальний екстирпаційний метод лікування пульпіту: суть, показання, методика, ускладнення під час лікування та їх усунення. Позитивні та негативні сторони методу.
- 135.Девітальний екстирпаційний метод лікування пульпіту: суть, показання, методика, ускладнення.
- 136.Девітальний ампутаційний метод лікування пульпіту: суть, показання, методика, ускладнення.
- 137.Помилки та ускладнення при лікуванні пульпіту хірургічними методами, їх причини, заходи запобігання та способи усунення.
- 138.Комбіновані методи лікування пульпіту: суть, показання, методика. Ускладнення.
- 139.Знеболення в клініці терапевтичної стоматології: види, лікарські препарати, ускладнення при їх використанні. Заходи запобігання та усунення ускладнень.
- 140.Етіологія та патогенез періодонтиту. Класифікація періодонтиту І.Г. Лук омського, С.А.Вайндруха.
- 141.Гострий серозний періодонтит: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 142.Гострий гнійний періодонтит: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, невідкладна допомога, лікування.
- 143.Хронічний фіброзний періодонтит: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 144.Хронічний гранулематозний періодонтит: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 145.Хронічний грануляційний періодонтит: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- 146.Загострення хронічного періодонтиту: клініка, діагностика, диференціальна діагностика, невідкладна допомога, лікування.
- 147.Рентгенологічна характеристика змін в періодонті за С.А. Вайндрухом.
- 148.Особливості та основні етапи лікування періодониту в інтактних пломбованих зубах та в зубах з каріозною порожниною.
- 149.Лікування періодонтиту з важко прохідними і непрохідними кореневими каналами. Лікарські засоби та способи розширення корневих каналів.
- 150.Прискорені методи лікування періодониту: показання, лікарські речовини, методика.
- 151.Фізичні методи в комплексному лікуванні періодониту.
- 152.Ускладнення при лікуванні періодониту, їх причини, заходи запобігання, усунення та лікування.
- 153.Методика видалення пульпи та пупричних мас при різних формах пульпіту, періодонтиту. Лікарські речовини.
- 154.Лікування хронічного періодонтиту, ускладненого кореневою кісткою. Основні етапи лікування.

155. Використання сучасних технологій при лікуванні верхівкових форм періодонтиту.

**ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЯКИМИ ПОВИННІ ВОЛОДІТИ
СТУДЕНТИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ 3 – ГО КУРСУ ЗГІДНО ОСВІТНЬО –
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ**

1. Обладнати стоматологічний кабінет і забезпечити його функціонування з дотриманням основ ергономіки в стоматології.
2. Працювати стоматологічним обладнанням та інструментами, вміти їх стерилізувати.
3. Оформити звітно-облікову документацію стоматолога, аналізувати кількісні та якісні показники роботи лікаря на терапевтичному прийомі.
4. Провести клінічне обстеження хворого з патологією зубів, правильно оформити історію хвороби, скласти план обстеження і лікування хворого.
5. Провести такі додаткові методи обстеження пацієнта та вміти їх оцінити: - ЕОД, - ТЕР.
6. Вміти аналізувати рентгенограми зубів.
7. Виконати аплікаційне, інфільтраційне, провідникове та електрознеболення.
8. Препарувати каріозні порожнини.
9. Проводити розкриття порожнин зубів усіх груп.
10. Виконати ампутацію та екстирпацію пульпи.
11. Накладати девіталізуючі засоби при лікуванні пульпіту.
12. Лікувати запалення та ушкодження пульпи методом збереження її життєдіяльності.
13. Провести медикаментозну та інструментальну обробку корневих каналів.
14. Виконати імпрегнацію, депофорез, запломбувати кореневі канали (пастами, цементами, штифтами).
15. Закрити перфорацію дна, стінок каріозної порожнини та порожнини зуба.
16. Накладати тимчасові пломби та герметичні пов'язки при лікуванні карієсу.
17. Пломбувати відпрепаровані порожнини цементами, амальгамою, композиційними матеріалами.
18. Провести шліфування та полірування пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів.
19. Виконати діатермокоагуляцію при лікуванні пульпіту, періодонтиту.
20. Провести інтрадентарний електрофорез.
21. Надати допомогу хворому при непритомності, колапсі, шоку.
22. Надати допомогу хворому при набряку Квінке, анафілактичному шоці.
23. Вміти провести штучне дихання та непрямий масаж серця.
24. Виписати рецепти медикаментів та призначити фізіотерапевтичне лікування.

**7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА
(у разі потреби)**

Технічні засоби:

1. питання I-III рівнів складності ;
2. тести II-III рівнів складності ;
3. задачі II-III рівнів складності ;
4. професійні алгоритми ;
5. таблиці, слайди, планшети ;
6. навчальні альбоми ;
7. орієнтовні карти для самостійної роботи з літературою ;
8. методичні рекомендації
9. рекомендована література

Обладнання:

1. фантоми;

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Терапевтична стоматологія: Підручник для студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / За ред. Анатолія Ніколішина – Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 680 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4 т. — Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсіс: Підручник для мед. ВНЗ III—IV рів. акред. / За ред. А.В. Борисенка. - К.: Медицина, 2010. – 560 с.
3. Стоматологічні захворювання: терапевтична стоматологія: підручник / А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко, Л.В. Линовицька та ін.; за ред. А.В. Борисенка. – К. : ВСВ “Медицина”, 2017. – 664 с.
4. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / [А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.] / За редакцією А.К. Ніколішина. – Т.2. – Вид. 2. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – 280 с.

Допоміжна література

1. Клінічні прояви та диференційно- діагностичні критерії некаріозних уражень зубів / С.І. Бойцанюк, О.П. Андрійшин, Н.В. Манащук, Н.В. Чорній // Навчальний посібник. – Тернопіль: ТДМУ. – Укрмедкнига, 2019. - 112 с.
2. Додаткові методи обстеження у стоматології: навчальний посібник [Гасюк Н.В., Черняк В.В., Клітинська О.В., Бородач В.О. та ін.] – Тернопіль: 2017.- 120 с
3. Батіг В.М. Систематизоване викладення змісту навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія». Навчальний посібник. / В.М.Батіг, В.І.Струк. – Чернівці, 2016. – 227 с.
4. Кононова, О. В. (2014). Сучасний стан лікування карієсу та його ускладнень у населення України. Гігієна населених місць, (64), 336-342.
5. Іваницький І.О. Гіперчутливість зубів: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І.О. Іваницький, О.С. Іваницька, Т.О. Петрушанко. – Полтава: Дивосвіт, 2019. – 108 с
6. Левків, М. О. (2016). Застосування кейс-методу у фаховій підготовці студентів-іноземців на кафедрі терапевтичної стоматології. *Медична освіта*, (3), 71-74.
7. Белікова Н.І., Петрушанко Т.О., Беліков О.Б. Принципи біомеханіки шинування рухомих зубів. – К.: ТОВ НВП «Інтерсервіс, 2016. – 186 с.
8. Галузевий медико-економічний стандарт надання стоматологічної допомоги на I, II та III рівнях: Амбулаторна допомога / [К.М. Косенко, Ю.М. Бахуринський, В.Я. Скиба та ін.]. – Одеса: Астропринт, 2000. – 384 с.
9. Югов, В. К., Скрипнікова, Т. П., & Бублій, Т. Д. (2012). Рентгено-морфологічні особливості змін при пульпітах, що супроводжуються резорбцією щільних тканин зуба. *Мир медицини і біології*, 8(2), 78-82.
10. Данилевський М.Ф. Захворювання слизової оболонки порожнини рота / М.Ф. Данилевський, О.Ф. Несин, Ж.І. Рахній. – К., 1998. – 408 с.
11. Біохімія органів ротової порожнини / [Л.М. Тарасенко, Р.Я. Юхновець, В.К. Григоренко та ін.]. – Полтава, 1994. – 89 с.

12. Ковальов Є.В. Обстеження хворого та діагностика одонтопатології в клініці терапевтичної стоматології: навчально-методичний посібник / Є.В. Ковальов, І.Я. Марченко, М.А. Шундрик. – Полтава, 2005. – 124 с.
13. Ковальов Є.В. Періодонтит: навчальний посібник / Є.В. Ковальов, М.А. Шундрик, І.Я. Марченко. – Полтава, 2004. – 161 с.
14. Клінічна фармакологія та фармакокінетика в стоматології: Навчальний посібник / І.П. Мазур, М.Ф. Хайтович, Л.І. Голопихо. – К. : ВСВ “Медицина”, 2018. – 376 с. + 6 с. кольор. вкл.
15. Ковальов Є.В. Пульпіт. Патоморфологія. Клініка. Лікування: учбов. посібник / Є.В. Ковальов, В.М. Петрушанко, А.І. Сидорова. – Полтава, 1998. – 119 с.
16. Мельничук Г.М. Практична одонтологія: курс лекцій із карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту і періодонтиту: навчальний посібник / Г.М. Мельничук, М.М. Рожко. – Івано-Франківськ, 2003. – 392 с.
17. Крок-2. Тести з терапевтичної стоматології. Збірник завдань для підготовки до тестового екзамену з терапевтичної стоматології. Тести по терапевтической стоматологии. Сборник заданий для подготовки к тестовому экзамену по терапевтической стоматологии./ За ред. Проф.. А.В. Борисенка. – К. : ВСВ «Медицина», 2011. – 286 с.
18. Кухта С.Й. Терапевтична стоматологія: Тлумачний словник / С.Й. Кухта. – Львів: Світ, 1995. – 235 с.
19. Мащенко І.С. Лікування і профілактика карієсу зубів: навчальний посібник / І.С.Мащенко, Т.П. Кравець. – Дніпропетровськ: АРТ-Прес, 2003. – 307с.
20. Мельничук Г.М. Практична одонтологія: курс лекцій із карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту і періодонтиту: навчальний посібник / Г.М. Мельничук, М.М. Рожко. – Івано-Франківськ, 2003. – 392 с.
21. Наказ МОЗ України “Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги” за №507 від 28.12.2002 р.
22. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: навч. посіб./ І.М.Скрипник, П.М.Скрипников, Л.Я.Богашова, О.Ф.Гопко. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 224 с.
23. Ніколішин А.К. Флюороз зубів / А.К. Ніколішин. – Полтава, 1999. – 135 с.
24. Ніколішин А.К., Кайдашев І.П., Геранін С.І. Односеансний метод лікування пульпіту. – Полтава, 2011. – 132 с.
25. Петрушанко Т.О. Вірусні інфекції, прояви в щелепно-лицевій ділянці, фармакотерапія та профілактика: навчальний посібник / Т.О. Петрушанко, С.Ю. Чечотіна, Т.Д. Бублій. - Полтава, 2013. - 170 с.
26. Пропедевтика терапевтичної стоматології [Текст]: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. Ткаченко І.М.; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016 р. – 439 с.
27. Протоколи надання медичної допомоги за спеціальностями „ортопедична стоматологія”, „терапевтична стоматологія”, „хірургічна стоматологія”, „ортодонтія”, „дитяча терапевтична стоматологія”, „дитяча хірургічна стоматологія”: Нормативне виробничо-практичне видання. – К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ „Медінформ”, 2007. – 236 с.
28. Фармакотерапія в стоматології: навчальний посібник / В.І. Герелюк, Н.В. Нейко, Т.Д. Павлюк, В.В. Материнський. - Івано-Франківськ, 2001.–58 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний ресурс - <https://nmuofficial.com/files/kaf88/books/danilevsky-terstom-tom2.pdf>
2. Електронний ресурс - https://books.google.com.ua/books/about/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B5%D0%B2%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE.html?id=XtWuCQAAQBAJ&redir_esc=y
3. Електронний ресурс - <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13185/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97.pdf>
4. Електронний ресурс - <https://studfile.net/preview/5752050/>

Додаток 2

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис)

(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис)

(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище

ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис)

(Прізвище ініціали)